

Pregled istraživanja na projektu InterPARES Trust



Review of the Research on the InterPARES Trust Project

Hrvoje Stančić

Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti

Filozofski fakultet

hstancic@ffzg.hr

Sažetak

U radu se daje pregled istraživanja na međunarodnom interdisciplinarnom projektu InterPARES Trust: Trust and Digital Records in an Increasingly Networked Society. Analiziraju se istraživačke cjeline po istraživačkim domenama i istraživačkim timovima, čime se stječe uvid u suvremene teme koje se otvaraju u području arhivistike. Konačno, daje se zaključak o nužnosti interdisciplinarnog istraživačkog pristupa u kontekstu povjerenja u elektroničke zapise i njihova dugoročnog očuvanja.

Ključne riječi: povjerenje, elektronički zapisi, međunarodna istraživanja, projekt

Uvod

Projekt InterPARES Trust¹ (1. travnja 2013. – 1. travnja 2018.), odnosno, punim imenom, “Trust and Digital Records in an Increasingly Networked Society” ili “iTRUST”, interdisciplinarni je međunarodni projekt pod vodstvom prof. dr. sc. Luciane Duranti s University of British Columbia (UBC), School of Library, Archival and Information Studies iz Vancouvera u Kanadi.

S obzirom da je ranije već pisano o strukturi projekta i partnerskim institucijama (Stančić, Projekt InterPARES Trust, 2014.) te o sastavu i projektnim istraživanjima hrvatskog istraživačkog tima (Stančić, Izvješće o međunarodnom projektu InterPARES Trust, 2014.), ovdje će se dati pregled istraživanja na cijelom projektu InterPARES Trust koja su u tijeku u vrijeme pisanja ovoga rada. Stoga je ovdje cilj dati uvid u suvremene teme koje se pojavljuju u istraživanjima jednog od najvećih i najdugovječnijih² znanstvenoistraživačkih projekata u svijetu koji se prvenstveno bavi pitanjem povjerenja u elektroničke zapise, ne sagledavajući problematiku isključivo iz arhivističke perspektive, već interdisciplinarno.

1 Projekt InterPARES Trust, <http://www.interparestrust.org>

2 Projekt InterPARES Trust, kao četvrti InterPARES projekt, predstavlja nastavak istraživanja koja su se odvijala u okviru prethodnih projekata InterPARES 1 (1998.-2001.), InterPARES 2 (2002.-2007.) i InterPARES 3 (2007.-2012.). Informacije o tim ranijim projektima, kao i svi njihovi rezultati, dostupni su na: <http://interpares.org/>.

Istraživačke domene

S obzirom na veličinu projekta, istraživačke cjeline – projektna istraživanja – predlažu istraživački timovi i njih se formalno mora prihvatiti na razini projekta. Po odobrenju istraživanja mogu započeti. Istraživanja se provode u okviru sedam projektnih timova ili interdisciplinarno – među timovima. Istraživački su timovi sjevernoamerički tim (engl. *Team North America – NA*), južnoamerički tim (engl. *Team Latin America – LA*), europski tim (engl. *Team Europe – EU*), afrički tim (engl. *Team Africa – AF*), azijski tim (engl. *Team Asia – AS*), australazijski tim (engl. *Team Australasia – AA*) te tzv. transnacionalni tim (engl. *Transnational Team – TR*) u koji su uključene međunarodne institucije koje djeluju u više zemalja. Istraživačke cjeline prijavljuju se u pet istraživačkih domena (engl. *Research Domain*) ili pet povezujućih istraživačkih domena (engl. *Research Cross-Domain*).

Istraživačke su domene sljedeće:

1. Infrastruktura (engl. *Infrastructure*)
2. Sigurnost (engl. *Security*)
3. Kontrola (engl. *Control*)
4. Pristup (engl. *Access*)
5. Legislativa (engl. *Legal*).

Povezujuće su istraživačke domene:

1. Terminologija (engl. *Terminology*)
2. Izvori (engl. *Resources*)
3. Politike (engl. *Policy*)
4. Društvena pitanja (engl. *Social/Societal Issues*)
5. Edukacija (engl. *Education*).

U svakom od sedam timova postoje voditelji svake pojedine domene, dok povezujuće domene imaju jednog voditelja na razini cijeloga projekta. Voditelji su zaduženi za kontrolu kvalitete prijave istraživačkih cjelina u njihovu području.

Projektna istraživanja

U nastavku se prikazuju istraživačke cjeline koje su u tijeku. One su grupirane prema domenama i povezujućim domenama te su unutar toga abecedno složene prema istraživačkom timu koji ih provodi.

Istraživačke domene

1. Infrastruktura

Managing records in networked environments using EDRMS applications: Rand Water	AF
Chain of Trust	AS
Ensuring Trust in Storage in Infrastructure-as-a-Service (IaaS)	EU
Contract Terms for Cloud-Based Record Keeping Services	NA
International Reporting Program Creative Commons Content Archive	NA
Sensors in the Cloud	NA

2. Sigurnost

Assessment of Privacy-Preserving and Security Techniques for Records Management in Cloud Computing	NA
Standard of Practice for Trust in Protection of Authoritative Records in Government Archives	NA
Security Classification of Records in the Cloud in International Organizations	TR
The Use of Cloud Services for Records Management in International Organizations	TR

3. Kontrola

User Perspectives of Trust	AA
Enterprise business records management in the cloud	AS
Trust Chain based on the Internet: Requirements of RM in China	AS
Analysis of the Interoperability Possibilities of Implemented Governmental e-Services	EU
Comparative Analysis of Implemented Governmental e-Services	EU
Evaluating Metadata Description Schemas of the Cultural Heritage Organizations in Electronic Environments for Interoperability	EU
Models for Monitoring and Auditing of Compliance in the Flow from Registration to Archive in e-Register	EU

Research of Retention and Disposition Processes in an Internet Website of the Government of Israel: The Ministry of Foreign Affairs as a Case Study	EU
Policies for government records produced and maintained by IFAI	LA
Preserving and managing records' life-cycle in a multi-provenance government digital environment	LA
Regulations for Federal Public Administration (FPA) Cloud Data Storage	LA
Metadata, Mutatis Mutandis – Design Requirements for Authenticity in the Cloud and Across Contexts	NA
Model for a trusting hybrid records management of the statement of offence at the City of Quebec and City of Montreal	NA
Preservation as a Service for Trust (PaaST)	NA
Retention and Disposition in a Cloud Environment	NA
The Calculus of Trust in Records	NA/ TR
IFRCjobs Case Study – A SaaS Recruiting Tool	TR

4. *Pristup*

Ensuring Trustworthiness of the Agent of Public Trust in China	AS
The Role of the Archivist and Records Manager in an Open Government Environment in Sweden	EU
The Role of the Records Manager in an Open Government Environment in the UK	EU
Patents and Trust – From Traditional to Online Environments	NA
The Implications of Open Government, Open Data, and Big Data on the Management of Digital Records in an Online Environment	NA

5. *Legislativa*

Policies, legislation, regulations, and standards for RM in the cloud	AS
Developing Model Cloud Computing Contracts	NA
Identifying Privacy Concerns and Attendant Issues in Cloud Computing	NA

Povezujuće istraživačke domene

1. *Terminologija*

Core Terminology for InterPARES Trust	NA/svi timovi
---------------------------------------	---------------

2. Izvori

Open Government Data Literature Review	EU
--	----

3. Politike

Digital Preservation in the Cloud	AA
Girona City Council in the Cloud: Do we Really Work in the Cloud?	EU
Policies for Recordkeeping and Digital Preservation: Recommendations for Analysis and Assessment Services	EU
Plurality and Policy: Designing for Trust in the Digital Age	NA

4. Društvena pitanja

Exploration of electronic records' authenticity: social awareness	AS
Security Awareness of Record Managers in Korea	AS
Social and Ethical Foundations of Preservation of Digital Historical-Cultural Heritage	EU
Records in the Cloud survey in Mexico and then beyond	LA
Historical Study of Cloud-Based Services	NA
Putting the "Fun" back in "Functional"	NA
Role of Cyber Tools and Social Media in the Development of the Ukraine Crisis	NA
Social Media Use in Government	NA

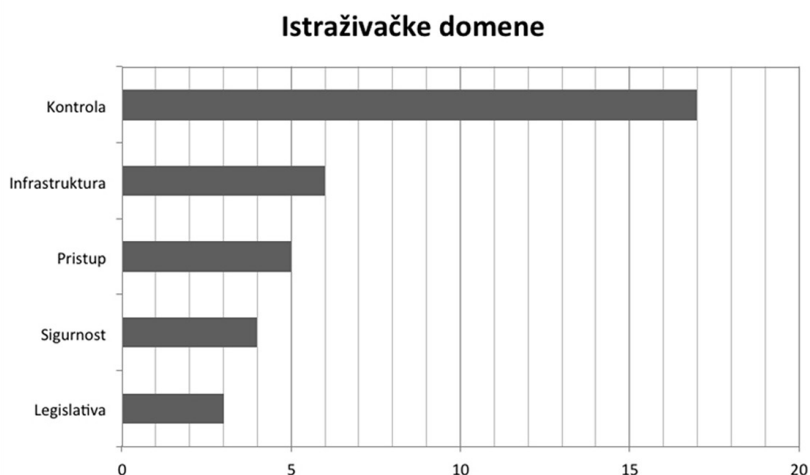
5. Edukacija

Curriculum Alignments at Institutions of Higher Learning in Africa: Preparing Professionals to Manage Records Created in Networked Environments	AF
---	----

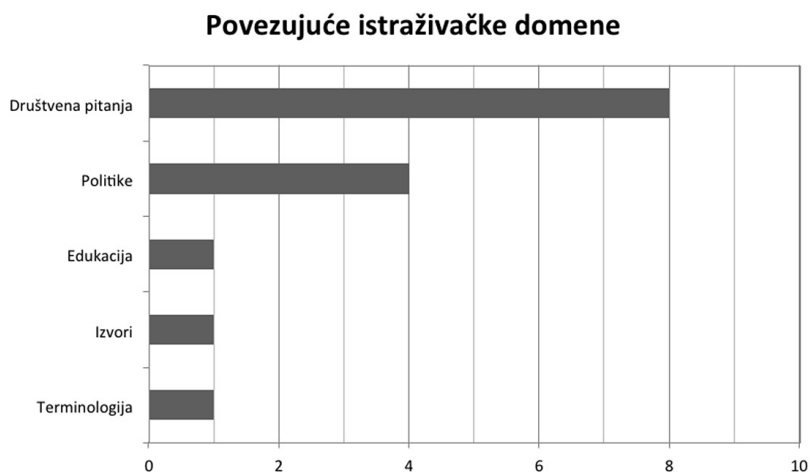
Analiza istraživanja

Iz navedenog pregleda istraživačkih cjelina može se izvesti nekoliko zaključaka. Najprije, vidljivo je da se istraživanja dominantno provode u istraživačkoj domeni kontrole (grafikon 1). Potom, kad je riječ o povezujućim istraživačkim domenama, vidljivo je da se istraživanja dominantno provode u kontekstu društvenih pitanja (grafikon 2). Ipak, treba napomenuti da se kod prijave gotovo svih istraživačkih cjelina redovito javljala dilema u

koju istraživačku domenu one pripadaju, jer su imale karakteristike više njih. Odluka o tome kojoj domeni pojedina istraživačka cjelina pripada donosi se razmatranjem njezina postavljenog cilja i predviđenoga rezultata te činjenice kojoj domeni oni najviše pripadaju. Pritom je posve jasno da će se istraživanja provoditi zahvaćajući i neke druge domene, ali one nisu u primarnom fokusu istraživanja.

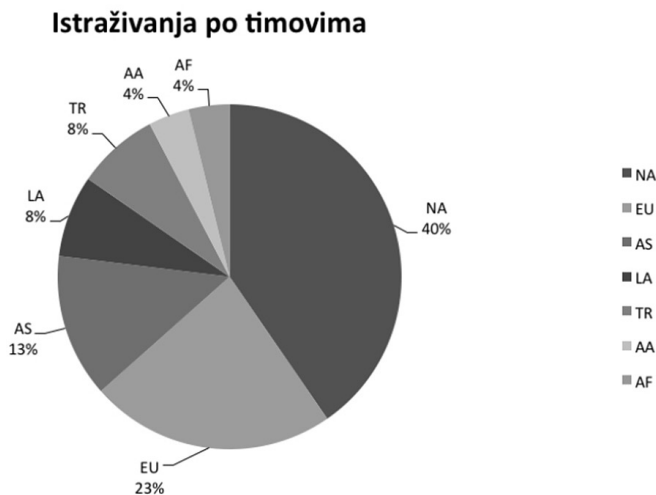


Grafikon 1. Broj istraživanja po istraživačkim domenama



Grafikon 2. Broj istraživanja po povezujućim istraživačkim domenama

Kad se analizira broj istraživačkih cjelina po istraživačkim timovima (grafikon 3), vidljivo je da se 40% istraživanja provodi u okviru sjevernoameričkoga tima, dok je europski tim na drugome mjestu s 23% istraživačkih cjelina. Naravno, broj istraživačkih cjelina nikako nije u korelaciji s brojem istraživača koji u svakoj od njih sudjeluju, količinom utrošenoga istraživačkog vremena ni rezultatima koje će one ostvariti, jer u ovom pregledu nije analiziran opseg pojedinih istraživanja ni broj institucija, odnosno istraživača koji sudjeluju u pojedinim istraživanjima, već samo raznovrsnost tema kojima se pojedini timovi bave.



Grafikon 3. Broj istraživanja po istraživačkim timovima

Zaključak

Prikazani presjek istraživanja koja se provode na projektu InterPARES Trust daje informaciju o tome koje se teme u današnje vrijeme pojavljuju kao relevantne primarno u području arhivistike, ali i interdisciplinarno. Upravo je takva vrsta interdisciplinarnih istraživanja danas dominantna i, napose kad je riječ o informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji, nemoguće je da se područja međusobno ne dotiču i isprepleću. Neke dominantne teme koje je suvremena informacijsko-komunikacijska tehnologija unijela u pod-

ručje arhivistike ogledaju se u istraživanjima vezanima uz povjerenje u elektroničke arhivske zapise, osiguranje povjerenja u pohranu u oblaku, pravnu analizu ugovora koje korisnici potpisuju prilikom zakupljivanja usluge pohrane ili arhiviranja u oblaku, ulogu arhivista u okolini javno dostupnih informacija državne i javne uprave, politike i norme za upravljanje elektroničkim zapisima u internetskom okruženju i njihovo dugoročno očuvanje, stvaranje elektroničkih zapisa korištenjem društvenih mreža, e-servise namijenjene građanima i poslovanju te zapise koji pritom nastaju itd.

S obzirom da istraživačke cjeline projekta InterPARES Trust u pravilu ne traju dugo (radi optimalnog korištenja istraživačkog vremena najčešće je to šest do devet mjeseci), može se očekivati da će se u preostale tri godine istraživanja na projektu pojaviti mnogo novih istraživačkih cjelina. Sve će one prikazivati dinamičan razvoj područja i fokus znanstvenih istraživanja u arhivistici u kontekstu povjerenja u elektroničke zapise. Također, nakon početnih istraživačkih tema koje su većinom pregledne i koje detektiraju postojeće stanje u svim istraživanim područjima, može se očekivati da će nove istraživačke cjeline biti više fokusirane te preciznije zahvaćati istraživane teme. One će težiti stvaranju konkretnih rezultata, modela, preporuka, politika, prijedloga promjene zakonske regulative i sl. Raznolikost institucija koje su uključene u projekt i područja znanstvenih istraživanja kojima se one bave, prisutnost institucija iz cijeloga svijeta te istraživački angažman stručnjaka iz međunarodnih institucija, tj. onih koje djeluju u više zemalja i u više pravnih okolina istovremeno, garancija su da će predložena rješenja biti relevantna na svjetskoj razini. Vrlo je vjerojatno da će upravo ti rezultati u konačnici postati okosnica nekih budućih normi i primjeri dobre prakse u području arhivistike.

Izvori

Projekt InterPARES 1. [citirano: 2015-04] Dostupno na: http://interpares.org/ip1/ip1_documents.cfm

Projekt InterPARES 2. [citirano: 2015-04] Dostupno na: http://interpares.org/ip2/ip2_products.cfm

Hrvoje Stančić

Projekt InterPARES 3. [citirano: 2015-04] Dostupno na: http://interpares.org/ip3/ip3_products.cfm

Projekt InterPARES Trust. [citirano: 2015-04] Dostupno na: <http://interparestrust.org>

Stančić, H. Izvješće o međunarodnom projektu InterPARES Trust. / Babić, S. (ur.). Dostupnost arhivskoga gradiva. Vinkovci : Hrvatsko arhivističko društvo, 2014., str. 521-527

Stančić, H. Projekt InterPARES Trust. / Babić, S. (ur.), Arhivi i politika. Zagreb: Hrvatsko arhivističko društvo, 2014., str. 203-208.